

Įsakymas netenka galios 2023-08-01:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-197](#), 2023-06-14, paskelbta TAR 2023-06-14, i. k. 2023-11802

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 „Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios

Suvestinė redakcija nuo 2011-09-11 iki 2023-07-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [184-6807](#), i. k. 104301MISAK00D1-645

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL REIKALAVIMŲ GAMTOTVARKOS PLANO TURINIUI APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2004 m. gruodžio 14 d. Nr. D1-645
Vilnius

Vadovaudamasis Saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 709 (Žin., 2004, Nr. [93-3409](#)), 11 punktu,

T v i r t i n u Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašą (pridedama).

L. E. APLINKOS MINISTRO PAREIGAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2004 m. gruodžio 14 d.
įsakymu Nr. D1-645 (Lietuvos
Respublikos aplinkos ministro
2009 m. balandžio 7 d.
įsakymo Nr. D1-146 redakcija)

REIKALAVIMŲ GAMTOTVARKOS PLANO TURINIUI APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo (toliau – Reikalavimų aprašas) tikslas – nustatyti vienodą rengiamų gamtotvarkos planų turinį ir informacijos, pagrindžiančios, detalizuojančios ir patvirtinančios gamtotvarkos plano sprendimus, apimtį, kad būtų užtikrinta aukšta tvirtinamų planų kokybė ir efektyvus jų įgyvendinimas.

2. Šis Reikalavimų aprašas taikomas visiems fiziniams ar juridiniams asmenims, rengiantiems gamtotvarkos planus Lietuvos Respublikos saugomoms teritorijoms ar jų dalims ir pateikiantiems juos Aplinkos ministerijai tvirtinti. Kai gamtotvarkos planus tvirtina kitos institucijos, tokių planų rengėjams rekomenduojama laikytis šio Reikalavimų aprašo nuostatų.

3. Gamtotvarkos planą sudaro:

3.1. teritorijos būklės aprašymas ir įvertinimas;

3.2. gamtotvarkos plano tikslai ir uždaviniai;

3.3. gamtotvarkos plano priemonių įgyvendinimo planas;

3.4. gamtotvarkos plano priemonės įgyvendinantys fiziniai ir/ar juridiniai asmenys ir jų funkcijos;

3.5. išteklių analizė, lėšų poreikis gamtotvarkos plano priemonėms įgyvendinti ir finansavimo šaltiniai;

3.6. gamtotvarkos plano tikslinimo ir stebėsenos tvarka.

4. Priklausomai nuo teritorijos dydžio ir sprendžiamų problemų sudėtingumo parengtas tvirtinti gamtotvarkos planas turi būti 2–10 lapų apimties.

5. Gamtotvarkos planui tinkamai parengti jo rengėjas turi sudaryti ir kartu su parengtu gamtotvarkos planu Aplinkos ministerijai pateikti pagrindžiamąją informaciją pagal šio Reikalavimų aprašo II–VIII skyriuose nurodytą struktūrą, kuri pagrįstų, detalizuotų ir patvirtintų gamtotvarkos plano sprendimus (toliau – Pagrindžiamoji informacija). Pagrindžiamoji informacija kartu su patvirtintu gamtotvarkos planu skelbiama Aplinkos ministerijos tinklalapyje (www.am.lt/gamtotvarka).

6. Gamtotvarkos plano rengėjas, paruošęs Pagrindžiamosios informacijos dalis pagal šio Reikalavimų aprašo II–VII skyrius, jų pagrindu parengia atitinkamus gamtotvarkos plano skyrius, nurodytus šio Reikalavimų aprašo 3.1–3.6 punktuose, pateikdamas apibendrintus teiginius iš Pagrindžiamosios informacijos.

7. Šiame Reikalavimų apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžta Saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 709 (Žin., 2004, Nr. [93-3409](#)).

II. TERITORIJOS BŪKLĖS APRAŠYMAS IR ĮVERTINIMAS

8. Pagrindžiamoji informacija pateikiama su titulinio lapu, kuriame nurodoma:

8.1. saugomos teritorijos, jos dalies (zonos, vietovės) arba vietovės, atitinkančios buveinių ar paukščių apsaugai svarbios teritorijos atrankos kriterijus, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, pavadinimas. Taip pat nurodoma: apskritis, savivaldybė, kurioje yra

saugoma teritorija;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

8.2. gamtotvarkos plano galiojimo laikotarpis (laikotarpis nurodomas metais);

8.3. gamtotvarkos plano rengėjas (-ai);

8.4. gamtotvarkos plano parengimo metai.

9. Informacija, reikalaujama pagal šio Reikalavimų aprašo 10.3, 10.4, 10.6.3, 10.6.5–10.6.9 ir 11 punktus, gali būti nepateikiama, jei dėl gamtotvarkos plano rengėjo nurodytų motyvų ši informacija laikoma neturinčia įtakos gamtotvarkos plano objektui. Atsižvelgiant į teritorijos specifiką, teritorijos būklės aprašymo ir įvertinimo skyrius gali būti papildomas naujais poskyriais, kuriuose pateikiama, gamtotvarkos plano rengėjų nuomone, svarbi informacija, turinti įtakos gamtotvarkos plano objektui.

10. Aprašant teritorijos būklę, turi būti nurodoma:

10.1. teritorijos padėtis, jos ribos ir užimamas plotas: nurodomos teritorijos, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, centrinio taško geografinės koordinatės (koordinčių sistemoje LKS-94), apskritis, savivaldybė, seniūnija, artimiausia gyvenvietė ir atstumas iki jos, bendras užimamas plotas. Įvardijamos į teritoriją patenkančios nacionalinės saugomos teritorijos (jų dalys) ir funkcinio prioriteto zonos (jeigu tokios nustatytos), taip pat Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos. Pateikiamas teritorijos lokalizacijos šalyje ir/ar administraciniame vienetuose brėžinys. Jei teritorijos ribos sutampa su saugomos teritorijos (jos dalies) ar jos zonos ribomis, pateikiama nuoroda į atitinkamus teisės aktus, kuriais buvo patvirtintos šios ribos. Taip pat prireikus pateikiamas vertinimas, ar į teritoriją patenkančių esamų saugomų teritorijų ribos yra optimalios vertybių apsaugai. Siūlymas keisti teritorijos ribas turi būti motyvuotas, pagrįstas moksliniais duomenimis;

10.2. teritorijos teisinis statusas ir svarba: esamas teritorijos apsaugos statusas, jį nustatantys teisės aktai bei galiojantys veiklos apribojimai; gali būti pateikiama teisės aktų, reglamentuojančių veiklą teritorijoje, nustatančių jos apsaugos ir naudojimo režimą, trūkumų analizė ir pasiūlymai dėl jų keitimo. Įvardijamos saugomos gamtinės vertybės, jų svarba bei poreikis gamtotvarkos priemonėms vykdyti;

10.3. teritorijos fizinės–geografinės sąlygos: klimatinės, geologinės, geomorfologinės, dirvožemių, hidrografinės ir kitos teritorijos ypatybės, turinčios tiesioginį poveikį gamtotvarkos plano objektams;

10.4. kraštovaizdžio aprašymas: teritorijos ir artimiausių apylinkių kraštovaizdis, būdingi ir unikalūs elementai, kraštovaizdžio struktūra, būklė, gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio santykis. Nurodomi kraštovaizdį daryantys statiniai, iškasinės teritorijos, šiukšlynai, kiti kraštovaizdį daryantys objektai;

10.5. teritorijos biologinės ypatybės:

10.5.1. laukinės augalijos ypatybės. Apibūdinami teritorijoje atlikti moksliniai augalijos tyrimai ir gamtotvarkos plano rengimo metu atlikti tyrimai. Pateikiama bendra teritorijoje vyraujančios augalijos charakteristika: dominuojančios, retos rūšys; kitos svarbios augalijos ypatybės. Aprašomos teritorijoje vyraujančios augalų bendrijos ir natūralios buveinės. Bendras teritorijoje registruotų natūralių buveinių, augalų bendrijų skaičius, plotas, būklė ir kiti duomenys. Detaliai aprašomas į Augalų bendrijų raudonosios knygos sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1998 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 237 (Žin., 1998, Nr. [108-2976](#)), įrašytų bendrijų ir į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos Nr. 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) (toliau – Buveinių direktyva) I priedą įtrauktų buveinių, taip pat kertinių miško buveinių paplitimas. Pateikiamas teritorijoje rastų į Buveinių direktyvos II ir IV priedus ir į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 (Žin., 2003, Nr. [100-4506](#); 2007, Nr. [36-1331](#); 2010, Nr. 20-949) (toliau – Saugomų rūšių sąrašas), įtrauktų augalų rūšių sąrašas, nurodoma informacija, ar žinomas radavietėse rastų

individų skaičius, aprašoma jų augaviečių ir jose esančių vietinių populiacijų būklė, teritorijoje rastų populiacijų, buveinių svarba vietiniu, nacionaliniu ar tarptautiniu mastu. Informacija pateikiama pagal galiojančią augalų sistematiką. Į Buveinių direktyvos II ir IV priedus ir Saugomų rūšių sąrašą įrašytų augalų rūšių radaviečių, taip pat į Buveinių direktyvos I priedą įrašytų natūralių buveinių ir kitų gamtotvarkos plano objektų inventorizacijos, atliktos gamtotvarkos plano rengimo metu, duomenys turi būti pateikiami vadovaujantis šio Reikalavimų aprašo VIII skyriaus nuostatomis. Atskiru sąrašu pateikiamos minėtų objektų radaviečių centro koordinatės;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

10.5.2. laukinės gyvūnijos ypatybės. Apibūdinami teritorijoje atlikti moksliniai gyvūnijos tyrimai ir gamtotvarkos plano rengimo metu atlikti tyrimai. Pateikiama bendra teritorijos laukinės gyvūnijos charakteristika: dominuojančios, retos rūšys; kitos svarbios gyvūnijos ypatybės. Pateikiamas teritorijoje rastų Buveinių direktyvos II ir IV priedų, 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2010 L20, p. 7) (toliau – Paukščių direktyva) I priedo ir Saugomų rūšių sąrašo gyvūnų rūšių sąrašas. Nurodoma informacija, ar žinomas radavietėse rastų saugomos rūšies individų skaičius, apibūdinama radaviečių ir jose randamų vietinių populiacijų būklė, populiacijų svarba vietiniu, nacionaliniu ar tarptautiniu mastu. Rengiant laukinės gyvūnijos aprašymą, informacija apie saugomas rūšis pateikiama pagal gyvūnų sistematines grupes. Į Buveinių direktyvos II ir IV, Paukščių direktyvos I priedus ir į Saugomų rūšių sąrašą įrašytų gyvūnų rūšių radaviečių ir kitų gamtotvarkos plano objektų inventorizacijos, atliktos gamtotvarkos plano rengimo metu, duomenys turi būti pateikiami vadovaujantis šio Reikalavimų aprašo VIII skyriaus nuostatomis. Atskiru sąrašu pateikiamos minėtų objektų radaviečių centro koordinatės;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

10.6. žemės ir gamtos išteklių nuosavybė ir naudojimas:

10.6.1. esamos žemėvaldos. Pateikiama informacija apie teritorijoje esamų privačios nuosavybės teise valdomų, valstybei nuosavybės teise priklausančių ir laisvo valstybinio fondo žemės sklypų skaičių ir plotus;

10.6.2. žemės (miškų) ūkio intensyvumas ir jo poveikis gamtinėms vertybėms, tradicinio ūkininkavimo, palankiai veikiančio gamtotvarkos plano objektus, plėtojimo perspektyvos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

10.6.3. žemės naudojimas praeityje, žemės savininkų skaičius, vyravęs sklypų dydis ir kitos aplinkybės, turėjusios įtakos dabartinės teritorijos vertybių būklei ir svarbios teritorijos tvarkymui;

10.6.4. teritorijos miško ištekliai. Pateikiama informacija apie teritorijoje užimamą bendrą miško žemės plotą ir pagal atskiras miškų grupes;

10.6.5. vyraujančios rekreacijos formos, esami rekreaciniai objektai, jų poveikis gamtinėms vertybėms, nurodomi intensyviausiai rekreacijai naudojami plotai. Svarbiausi rekreacijos plėtros planų sprendiniai, rekreacinės veiklos pokyčiai, tendencijos;

10.6.6. medžioklės ir žvejybos ypatybės: intensyvumas, laikotarpiai, intensyviausiai naudojamos teritorijos, tiesioginis ir netiesioginis poveikis gamtotvarkos plano objektui;

10.6.7. vandens telkinių naudojimo būdai, pagrindiniai naudotojai ir šios veiklos poveikis gamtotvarkos plano objektui;

10.6.8. naudingųjų iškasenų gavyba, jai naudojami plotai, darbų intensyvumas ir poveikis gamtotvarkos plano objektui, naudingųjų iškasenų gavybos plėtros, išnaudotų plotų rekultivacijos planų pagrindiniai bruožai;

10.6.9. kitos gamtos išteklių naudojimo veiklos, jų poveikis gamtotvarkos plano objektui;

10.7. teritorijos socialiniai ir ekonominiai aspektai:

10.7.1. teritorijoje vykdomos ir skatintinos veiklos, teigiamai įtakančios gamtotvarkos plano objekto būklę;

10.7.2. teritorijoje vystomos veiklos, prisidedančios prie teritorijos ekonominio gyvybingumo, ir jų perspektyvų įvertinimas. Nurodoma teritorijoje vykdomos veiklos formos svarba šalies ar regiono ekonomikai, gyventojų užimtumui ir kitais socialiniais–ekonominiais požūriais. Aptariami socialiniai rodikliai teritorijoje (pvz., bendro gyventojų skaičiaus ir darbingo gyventojų skaičiaus tendencijos) ir užimtumas. Nurodomi esami bei galimi konfliktai tarp socialinių, ekonominių ir gamtosauginių teritorijos tvarkymo interesų, dabartinės ūkinės veiklos reguliavimo poreikis, žemės savininkų ir vietos bendruomenės užimtumo ir pajamų galimas pasikeitimas, tradicinių verslų palaikymo ir kitos galimybės;

10.7.3. teritorijos naudojimas švietimo reikmėms, šios veiklos poveikis gamtotvarkos plano objektui. Gamtosauginio švietimo, kultūros paveldo propagavimo darbų perspektyvos;

10.7.4. specifinė gamtotvarkos plano objektą reikšmingai veikianti veikla (pvz., atliekų tvarkymas, kariniai mokymai, infrastruktūros objektų plėtra ir pan.), jos poveikis teritorijai (intensyvumas, pažeidžiamos teritorijos plotas, kokie objektai pažeidžiami ir pan.), poreikis ją nutraukti ar apriboti, kitos teritorijoje pasireiškiančios gamtosauginės problemos;

10.7.5. su teritorija ar jos dalimi susiję patvirtinti ar rengiami projektai, planai ar programos, galintys turėti įtakos gamtotvarkos plano objektams (pvz., infrastruktūros plėtros, žemės paskirties keitimo bei kiti planai).

11. Žmogaus veikla gretimose teritorijose:

11.1. pateikiama informacija apie artimiausias saugomas teritorijas ir greta teritorijos, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, vykdomas veiklos rūšis, reikšmingai įtakančias teritoriją ir gamtotvarkos plano objektų apsaugos būklę;

11.2. kiti svarbūs ar išskirtiniai teritorijos požymiai ir savybės, kurios nebuvo nurodytos kituose teritorijos būklės aprašymo ir įvertinimo poskyriuose, tačiau gali turėti reikšmės įgyvendinant gamtotvarkos planą.

12. Teritorijos būklė (esama būklė ir kaitos tendencijos) įvertinama pagal joje esančių gamtotvarkos plano objektų būklės ekologinius vertinimo kriterijus, kurių taikymo rekomendacijos pateiktos šio Reikalavimų aprašo 1 priede:

12.1. pažeidžiamumas ir stabilumas;

12.2. retumas;

12.3. natūralumas ir tipiskumas;

12.4. įvairovė;

12.5. dydis ir fragmentiškumas.

13. Teritorijos svarba, nulemta jos padėties. Atsižvelgiant į kitų saugomų teritorijų, kuriose yra panašios gamtos vertybės, padėtį, įvertinama teritorijos svarba tarptautiniame, nacionaliniame ar vietos ekologiniame tinkle (veisimosi plotai, migracijos kelias, poilsio teritorijos), padėtis ir reikšmė regiono hidrografiniame tinkle, padėtis gyvenviečių, miestų atžvilgiu, teritorijos padėties nulemtos funkcijos (apsauginė, klimato stabilizavimo, biofiltracinė, nuotėkio stabilizavimo ir kitos funkcijos).

III. GAMTOTVARKOS PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

14. Gamtotvarkos plano tikslai suformuluojami atsižvelgiant į gamtos apsaugos problemų mastą bei jų kilmę, nustatant, kurias iš jų yra įmanoma išspręsti. Tikslai turi apimti

visas teritorijos gamtos vertybių apsaugai svarbias sritis (nustatant joms prioritetus), būti realūs ir pasiekiami per gamtotvarkos plano priemonių įgyvendinimo plane numatytą laikotarpį. Apibrėžiant gamtotvarkos plano tikslą turi būti konkrečiai įvardinta, kokio saugomų vertybių kokybės pokyčio siekiama planuojamais gamtotvarkos veiksmais.

15. Kiekvienas gamtotvarkos plano tikslas turi turėti bent po vieną uždavinį. Jeigu uždavinių yra daugiau, jie dėstomi prioriteto tvarka. Gamtotvarkos plano uždaviniai turi būti konkretūs, užtikrinantys tikslo įgyvendinimą, realiai įgyvendinami per gamtotvarkos plano įgyvendinimo laikotarpį ir pagal galimybes išreikšti skaičiais. Uždaviniams turi būti nustatomi jų įgyvendinimo rodikliai, kurie pateikiami lentelės forma. Kai migruojančių gyvūnų populiacijas gali veikti kiti veiksniai, nesusiję su teritorijos tvarkymu (pvz., žiemaviečių būklė), uždaviniai nesiejami su konkrečiais laukinių gyvūnų populiacijos skaičiais.

16. Prieš parenkant gamtotvarkos metodų alternatyvas, aprašomos esamos ir galinčios paveikti gamtosaugą problemos. Tokių problemų aprašymui skirtinas išskirtinis dėmesys, siekiant parengti tinkamą gamtotvarkos plano uždavinių pagrindimą. Pateikiama analizė, kaip gamtotvarkos plano priemonėmis galėtų būti išspręstos problemos ar sumažintas jų poveikis ir naujų problemų atsiradimo rizika. Jų įvertinimui turi būti pateikiami konkretūs kriterijai, išreikšti skaičiais, pagal kuriuos gamtotvarkos planą įgyvendinančios institucijos galėtų naujas problemas identifikuoti ir tinkamai valdyti (pvz., potencialios grėsmės paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje – pievų pavertimas ariama žeme, teritorijos užstatymas, ūkininkų ūkių kūrimasis, todėl reikia nurodyti rodiklius, kokią minimalią žemės ūkio naudmenų dalį turi sudaryti pievos ir koks ūkininkų ir kitų sodybų skaičius ar išsidėstymas teritorijoje jau keltų grėsmę teritorijos apsaugos tikslams, reikšmingai paskatintų buveinių fragmentaciją ir kitus neigiamus pokyčius).

17. Gamtotvarkos metodų alternatyvų parinkimas. Jeigu įmanoma, kiekvienam uždaviniui įgyvendinti parenkamas ir aprašomas vienas ar keli alternatyvūs gamtotvarkos metodai. Siūlomos alternatyvos turi būti įvertintos nurodant galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes. Be to, įvertinami socialiniu-ekonominiu požiūriu priimtinausi metodai, sukuriantys ekonomiškai pagrįstą gerą buveinių būklę palaikantį mechanizmą: naujos verslo idėjos, tradicinių amatų skatinimas ir kitos galimybės, teigiamai veikiančios gamtotvarkos plano objekto būklę ir užtikrinančios nuolatinį tos būklės palaikymą. Pasirinktam gamtotvarkos metodui turi būti pateikta trumpa jo pasirinkimo motyvacija.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, *Žin.*, 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

IV. GAMTOTVARKOS PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

18. Parengiamas konkrečių priemonių, kuriomis bus siekiama konkrečių nustatytų gamtotvarkos plano tikslų ir uždavinių, planas. Gamtotvarkos plano priemonių planas turi būti pateikiamas lentelės forma (rekomenduojama gamtotvarkos plano priemonių plano lentelės forma pateikiama šio Reikalavimų aprašo 2 priede), kurioje glaustai nurodoma:

18.1. uždaviniai ir kiekvienam jų įgyvendinti planuojamos priemonės;

18.2. už priemonių įgyvendinimą atsakingos institucijos;

18.3. numatomas kiekvienos priemonės įgyvendinimo terminas, periodiškumas;

18.4. priemonėmis apimami tvarkymo plotai (tvarkymo ploto numeris, jeigu priemonė planuojama tik dalyje išskirto tvarkymo ploto, nurodomas jo faktinis tvarkytinas plotas);

18.5. kiekvienai priemonei įgyvendinti apskaičiuotas bendras ir metinis (jeigu priemonė nevienkartinė) lėšų poreikis. Jeigu priemonės (numatančios aktyvius natūralių buveinių ir rūšių buveinių atkūrimo, palaikymo, struktūros pagerinimo veiksmus) įgyvendinimas valstybiniuose, skirtuose nuosavybės teisių atkūrimui ir privačiuose žemės sklypuose organizuojamas atskirai, tuomet lėšų poreikio skaičiavimai taip pat pateikiami atskirai;

18.6. galimi priemonių finansavimo šaltiniai ir finansavimo prioritetai. Galimi finansavimo šaltiniai pagrindinėms priemonėms įgyvendinti turi būti aiškiai įvardinti.

19. Gamtotvarkos plano priemonės negali prieštarauti veiklą saugomoje teritorijoje ar jos dalyje reglamentuojantiems, apsaugos ir tvarkymo režimą nustatantiems teisės aktams. Jeigu gamtotvarkos plano objekto gerai būklei užtikrinti yra būtinos gamtotvarkos priemonės, kurios prieštarautų minėtiems teisės aktams ir nėra kitų priimtinių gamtotvarkos alternatyvų, teikiami motyvuoti pasiūlymai dėl jų pakeitimo. Rekomenduojama kiekvienam uždaviniui numatyti daugiau kaip po vieną priemonę ir jas išdėstyti prioriteto tvarka. Pasiūlytos gamtotvarkos plano priemonės turi būti efektyviausias ir racionaliausias būdas įgyvendinti uždavinį, naudojantis esamais ar planuojamais ištekliais. Gamtotvarkos plano priemonė turi būti detalizuojama taip, kad jos įgyvendinimas galėtų būti pavestas vienai institucijai, išskyrus tuos atvejus, kai reikalingas kelių institucijų bendradarbiavimas. Pastaruoju atveju kiekvienos atsakingos institucijos indėlis Reikalavimų aprašo V skyriuje turi būti įvardintas atskirai.

20. Gamtotvarkos plano priemonių aprašymas. Pateikiamas kiekvienam uždaviniui suplanuotų gamtotvarkos plano priemonių išsamus aprašymas. Aprašant priemones aptariamai priemonės įgyvendinimo metodai, apimamas teritorijos plotas, įgyvendinimo trukmė, vykdymo periodiškumas ir kitos sąlygos.

21. Gamtotvarkos plano priemonių būtina minimali apimtis. Parengtame gamtotvarkos plane turi būti nurodyta, kurios iš gamtotvarkos plano priemonių yra pagrindinės ir kokia turi būti jomis atliekamų gamtotvarkos veiksmų minimali apimtis (veiklos rezultatas), kad būtų pasiektas teigiamas gamtosauginis efektas. Paaikškinti, ar yra tokių priemonių, kurių neįgyvendinus arba nepasiekus nurodytų apimčių, kitų gamtotvarkos plano priemonių finansavimas būtų netikslingas.

22. Priemonių lokalizavimas. Aptariamasi priemonių, kurios susijusios su tam tikromis teritorijos dalimis, išdėstymas teritorijoje. Dideles, nevienalytes teritorijas, kuriose yra išskirtos skirtingos saugomų teritorijų funkcinio prioriteto arba tvarkymo zonos, yra skirtingą vertę biologinės įvairovės apsaugai turintys plotai, taip pat kuriose interesų turi daugelis subjektų, suskirstomos į tvarkymo plotus pagal skirtingą priemonių pobūdį arba pagal priemonių vykdymo laikotarpius, taip pat atsižvelgiant į šio Reikalavimų aprašo 23 punkte išdėstytus reikalavimus.

23. Siekiant užtikrinti efektyvų gamtotvarkos plano priemonių įgyvendinimą, suskirstant teritoriją į tvarkymo plotus, turi būti laikomasi šių reikalavimų:

23.1. tvarkymo plotas negali apimti skirtingų nuosavybės formų sklypų (valstybės ir privačios nuosavybės teise valdomi ir/ar skirti nuosavybės teisių atkūrimui žemės sklypai negali patekti į tą patį tvarkymo plotą);

23.2. tvarkymo plotas gali apimti tik vieno valstybinės žemės valdytojo (patikėtinio) valdomą sklypą;

23.3. tvarkymo plotas gali apimti tik vieną žemės naudmenų rūšį (pvz., miško ir žemės ūkio naudmenos negali patekti į tą patį tvarkymo plotą), jeigu priemonės finansavimo ir kitos esminės priemonės įgyvendinimo sąlygos skiriasi priklausomai nuo naudmenų rūšies.

24. Pagrindžiamojame informacijoje duomenys apie kiekvieną teritorijoje išskirtą tvarkymo plotą pateikiami tokia tvarka:

24.1. kiekvieno jų užimamas bendras ir/ar tvarkytinas plotas, išsidėstymas teritorijoje;

24.2. žemės nuosavybės forma (privačios nuosavybės teise valdomi sklypai (jų skaičius ir plotas), valstybei nuosavybės teise priklausančios sklypai (jų skaičius ir plotas), valstybinės reikšmės miškai (jų plotas), valstybiniai miškai, rezervuoti nuosavybės teisių atkūrimui (jų plotas), ar kiti laisvo valstybinio fondo žemės sklypai (jų plotas);

24.3. žemės naudmenų sudėtis (apibūdinama, kokios žemės naudmenos patenka į išskirtus tvarkymo plotus (pvz., miško naudmenos, žemės ūkio naudmenos (ariama žemė, sodai, pievos ir natūralios ganyklos, miškai ir krūmai, pelkės (šlapžemės), vandenys, kita žemė), nurodomas jų užimamas plotas)). Ypatingas dėmesys turi būti atkreiptas į šlapžemių priskyrimą žemės ūkio, miško ar kitoms naudmenoms, kadangi nuo to priklauso, iš kokios programos ir kokiomis sąlygomis galės būti finansuojami jų tvarkymo veiksmai;

24.4. įtrauktos į Augalų bendrijų raudonosios knygos sąrašą bendrijos ir Buveinių direktyvos I priedo buveinės, jų užimami plotai;

24.5. aptinkamos Saugomų rūšių sąrašo, Buveinių direktyvos II, IV priedų ir Paukščių direktyvos I priedo rūšys;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, *Žin.*, 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

24.6. vietos sąlygų, susijusių su teritorijos tvarkymu, įvertinimas (pvz., vieta sunkiai privažiuojama, statūs šlaitai ir pan.);

24.7. pagrindiniai miško taksaciniai duomenys, jeigu tvarkymo plotas išskirtas dėl miškuose esančių gamtos vertybių numatomų tvarkymo darbų (miško kvartalų Nr. , taksacinių sklypų Nr. , medynų rūšinė sudėtis, amžius ir skalsumas);

24.8. vidinės miškotvarkos projektuose numatytos miškų ūkio priemonės, jeigu jos gali įtakoti tvarkymo plote esančias gamtos vertybes;

24.9. informacija apie tvarkymo plote esančius žemės ūkio naudmenų plotus, deklaruojamus tiesioginėms išmokoms gauti.

25. Jeigu gamtotvarkos priemonės numatomos įgyvendinti visoje teritorijoje, neišskiriant tvarkymo plotų, turi būti pateikiami duomenys, numatyti šio Reikalavimų aprašo 24.2, 24.3, 24.6–24.9 punktuose.

26. Tais atvejais, kai teritorijoje išskiriami tvarkymo plotai, vadovaujantis Reikalavimų aprašo VIII skyriuje nustatytais reikalavimais, turi būti pateikiami priemonių lokalizavimo brėžiniai.

V. GAMTOTVARKOS PLANO PRIEMONES ĮGYVENDINANTYS ASMENYS IR JŲ FUNKCIJOS

27. Šiame Pagrindžiamosios informacijos skyriuje turi būti nurodomi įgyvendinantys gamtotvarkos planą fiziniai ir/ar juridiniai asmenys, paaiškinamos jų funkcijos ir tarpusavio ryšiai:

27.1. organizacinės prielaidos, kurios būtinos, kad gamtotvarkos planas būtų sėkmingai įgyvendintas;

27.2. institucijų, tiesiogiai atsakingų už saugomos teritorijos apsaugą ir tvarkymą, funkcijos ir vaidmuo, koordinuojant kitų asmenų veiklą;

27.3. kitų institucijų, galinčių įgyvendinti gamtotvarkos plano priemones, įtraukimo į gamtotvarkos plano įgyvendinimą galimybės ir būtinos tam sąlygos, veiksmų derinimo rezultatai;

27.4. žemės naudotojų ir valdytojų galimas įnašas: pateikiama informacija, kaip su žemės naudotojais ir valdytojais yra aptartas jų būsimas vaidmuo.

28. Įvardijama institucija, kuri pagal vykdomas funkcijas turi būti paskirta atsakinga už gamtotvarkos plano įgyvendinimo koordinavimą.

29. Pagrindžiamosios informacijos prieduose pateikiami gamtotvarkos plano rengimo metu surengtų pasitarimų su institucijomis, kurioms tiesiogiai pavedamas gamtotvarkos plano priemonių įgyvendinimas, taip pat pasitarimų su valstybinės žemės valdytojais (patikėtiniais) ir privačios žemės savininkais protokolai, kuriuose atsispindėtų jų pozicija dėl gamtotvarkos plano įgyvendinimo.

VI. IŠTEKLIŲ ANALIZĖ, LĖŠŲ POREIKIS GAMTOTVARKOS PLANO PRIEMONĖMS ĮGYVENDINTI IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI

30. Išteklių analizė turi būti atliekama keturiais aspektais:

30.1. žmogiškųjų išteklių analizė. Įvertinama, ar institucijos turimi žmogiškieji resursai yra pakankami pavestoms gamtotvarkos plano priemonėms įgyvendinti. Prireikus pateikiami pasiūlymai dėl paslaugų pirkimo ar kitų būdų kaip spręsti žmogiškųjų resursų trūkumą;

30.2. medžiaginių išteklių analizė. Įvertinama, ar institucijos turimi medžiaginiai ištekliai yra pakankami pavestoms gamtotvarkos plano priemonėms įgyvendinti. Prireikus nurodoma, kiek ir kokių medžiaginių išteklių ar paslaugų, kompensuojančių šių išteklių trūkumą, reikia įsigyti;

30.3. finansinių išteklių analizė. Apskaičiuojamas lėšų poreikis kiekvienai gamtotvarkos plano priemonei finansuoti ir palyginama su turimais institucijos finansiniais ištekliais, skirtais tokioms priemonėms atlikti. Jeigu jų nepakanka, nurodomi kiti galimi išoriniai finansavimo šaltiniai. Taip pat nurodomi alternatyvūs priemonių finansavimo šaltiniai, jeigu pagrindiniai taptų neprieinami arba nepakankami. Finansinių išteklių poreikio gamtotvarkos plano priemonėms įgyvendinti skaičiavimai ir paskirstymas atliekami įvertinus šio Tvarkos aprašo 30.1–30.2 punktuose nurodytų išteklių poreikį.

VII. GAMTOTVARKOS PLANO TIKSLINIMAS IR STEBĖSENA

31. Gamtotvarkos planas turi būti periodiškai tikslinamas, atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių numatytų priemonių yra įgyvendinta (neįgyvendinta), į realų gamtotvarkos plano priemonių poveikį, atsiradusius naujus veiksnius ir siekiant įvertinti plano įgyvendinimo rezultatus ir efektyvumą. Gamtotvarkos planas peržiūrimas ir tikslinamas parengiant peržiūrėjimo ataskaitą (gamtotvarkos plano peržiūros ataskaitos rekomendacijos pateikiamos Reikalavimų aprašo 3 priede). Šiame Pagrindžiamosios informacijos skyriuje pateikiamos atitinkamos rekomendacijos institucijai, kuri bus paskirta atsakinga už gamtotvarkos plano peržiūrą ir rengs pasiūlymus dėl gamtotvarkos plano patikslinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

32. Šiame Pagrindžiamosios informacijos skyriuje detalizuojama:

32.1. gamtotvarkos plano peržiūrų atlikimo periodiškumas (paskutinė gamtotvarkos plano peržiūra numatoma kitais metais, pasibaigus gamtotvarkos plano įgyvendinimo laikotarpiui);

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

32.2. rodikliai, kurie turi būti patikrinti;

32.3. institucija, kuri galėtų atlikti peržiūrą;

32.4. atvejai, dėl kurių turi būti keičiamas patvirtintas gamtotvarkos planas.

33. Detalizuojant gamtotvarkos plano įgyvendinimo stebėseną, nurodoma:

33.1. stebėjimai, kurie turi būti vykdomi, jų dažnumas;

33.2. stebėjimų metodikos arba nuorodos į jų paskelbimo šaltinius;

33.3. stebėjimų maršrutų aprašymai ir planai arba tokių maršrutų nustatymo principai.

VIII. BRĖŽINIAI IR PRIEDAI

34. Pagrindžiamoji informacija pateikiama su brėžiniais ir priedais. Esamos situacijos brėžinyje turi būti nurodoma:

34.1. nacionalinės saugomos teritorijos ar jos dalies, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, ribos;

34.2. Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ar jų dalių, kertinių miško buveinių, patenkančių į teritoriją, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, ribos;

34.3. saugomos teritorijos ar jos dalies, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, teritorijų planavimo dokumentais nustatytų tvarkymo zonų arba funkcinio prioriteto zonų ribos;

34.4. krašto apsaugos ir valstybės sienos apsaugos tikslams išskirtų teritorijų ribos;

34.5. gamtinės vertybės (saugomų rūšių radavietės, augalų bendrijų ar natūralių buveinių plotų ribos);

34.6. kultūros paveldo objektai.

35. Tvarkymo priemonių lokalizavimo brėžinį privaloma pateikti, jeigu priemonės numatomos įgyvendinti tam tikruose teritorijoje išskirtuose tvarkymo plotuose. Rekomenduojama parengti atskirus (padidintus) brėžinius kiekvienam tvarkymo plotui, jeigu bendro tvarkymo priemonių lokalizavimo brėžinio naudojamas mastelis nesuteikia galimybių tiksliai lokalizuoti tvarkymo darbus. Tvarkymo priemonių lokalizavimo brėžiniuose turi būti pateikti Reikalavimų aprašo 34 punkte nurodyti duomenys, taip pat valstybės, privačios nuosavybės teise valdomų ir skirtų nuosavybės teisių atkūrimui žemės sklypų ribos bei pažymima žemės sklypams nustatyta tikslinė žemės naudojimo paskirtis, jeigu ši informacija svarbi gamtotvarkos plano priemonių įgyvendinimui.

36. Jeigu tvarkymo plotai išskiriami miško plotuose, kur numatomos tam tikros miškų ūkio priemonės, kiekvienam tokiam tvarkymo plotui turi būti parengiamas atskiras (padidintas) brėžinys, kuriame be Reikalavimų aprašo 34 ir 35 punktuose nurodytos informacijos dar pateikiami šie papildomi duomenys: valstybinės reikšmės miško sklypų ir privačių sklypų ribos, miško kvartalų, miško taksacinių sklypų ribos ir numeriai.

37. Pagrindžiamojame informacijoje gali būti pateikiamos teritorijos geologinės, geomorfologinės, hidrografinės ypatybės vaizduojančios schemos bei kita grafinė medžiaga, reikalinga gamtotvarkos priemonėms pagrįsti.

38. Brėžiniai parengiami tokiu masteliu, kad atspausdintas žemėlapis būtų ne didesnio nei A2 formato bei būtų užtikrintas pakankamas informatyvumas, skaitomumas ir dauginimas. Prireikus užtikrinti pakankamą informatyvumą, brėžinys gali susidėti iš keleto A2 formato lapų.

39. Esamos situacijos, inventorizuotų gamtinių vertybių ir tvarkymo priemonių lokalizavimo brėžiniai pateikiami ir skaitmeninėje laikmenoje formatu, tinkančiu atviram duomenų apsikeitimui (shp, xml, gml 2). Kai gamtotvarkos planas rengiamas teritorijai, kurios išorinės ribos sutampa su įsteigtos saugomos teritorijos ribomis arba saugomos teritorijos funkcinio prioriteto zonos ribomis, naudojamos skaitmeninės išorinės ribos pagal Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenis. Kitu atveju yra paruošiamos naujos skaitmeninės ribos, atitinkančios mastelio 1:10 000 tikslumo reikalavimus. Ribų įskaitmeninimui rekomenduojama naudoti naujausius ortofotografinius žemėlapius arba georeferencines GIS duomenų bazes masteliu 1:10 000. Ribos turi būti pateiktos koordinačių sistemoje LKS-94. Skaitmeniniams duomenims sukuriama metaduomenys pagal tarptautinio standarto ISO 19115 reikalavimus.

40. Rūšių, bendrijų, buveinių sąrašai rengiami naudojant sistematinę, gamtotvarkos plano ruošimo metu naudojamą nomenklatūrą ir lietuviškus bei lotyniškus rūšių, bendrijų pavadinimus. Buveinių sąrašuose turi būti naudojami Buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 219 (Žin., 2001, Nr. [37-1271](#); 2008, Nr. [87-3495](#)), pateikti buveinių kodai ir lietuviški jų pavadinimai.

41. Prieduose pateikiama informacija apie duomenų šaltinius ir informacijos teikėjus bei pagrindinius konsultantus ir ekspertus.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-523](#), 2006-11-07, Žin., 2006, Nr. 124-4711 (2006-11-18), i. k. 106301MISAK00D1-523
Nr. [D1-146](#), 2009-04-07, Žin., 2009, Nr. 41-1593 (2009-04-11), i. k. 109301MISAK00D1-146

TERITORIJOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO PAGAL EKOLOGINIUS KRITERIJUS REKOMENDACIJOS

1. Pažeidžiamumo ir stabilumo kriterijus. Įvertinamas gamtotvarkos plano objekto ypatybių atsparumas teritorijoje ir už jos ribų vykdomai veiklai. Vertinant gamtinių vienetų (ekosistemų, bendrijų, populiacijų) pažeidžiamumą, remiamasi rūšių ekologinėmis ypatybėmis, populiacijos būkle ir kitais faktoriais, lemiančiais jų ilgalaikį išlikimą.

Įvertinamas svarbiausių teritorijos komponentų, pirmiausia saugomų rūšių populiacijų, buveinių, stabilumas. Tinkamiausiu įvertinimu laikoma, jeigu nurodomi saugomų objektų skaičiaus ar ploto pokyčiai per tam tikrą laikotarpį. Jeigu skaitinių verčių pateikti nėra galimybių, turi būti įvertintas aplinkos sąlygų, būtinų saugomų vertybių ilgalaikiam išlikimui, išsaugojimo laipsnis ir jų kaitos tendencija. Nurodomi svarbiausi stabilumą mažinantys veiksniai. Taip pat įvertinamos galimybės išlaikyti arba pagerinti dabartinę gamtinių vertybių būklę. Privaloma pateikti paaiškinimą, kodėl reikalingas įsikišimas į teritorijoje vykstančius pokyčius.

2. Retumo kriterijus. Įvertinamas svarbiausių kraštovaizdžio ypatybių, reljefo formų, gyvūnų ir augalų rūšių, buveinių, bendrijų retumas vietiniu, regioniniu ir tarptautiniu lygiu (pvz., nurodomas žinomų rūšies ar bendrijos radaviečių skaičius Lietuvoje). Nurodomi veiksniai, nulemiantys didelę retų objektų koncentraciją teritorijoje.

3. Natūralumo ir tipiško kriterijus. Nurodomos natūralios ekosistemos, kraštovaizdžio elementai, augalų bendrijos, buveinės ir aprašomas jų paplitimas teritorijoje, tai nulėmusios priežastys. Teritorija skirstoma pagal natūralumą, nurodant natūralių ir pažeistų teritorijų apytikrą santykį. Nurodomi natūralumą pažeidžiantys veiksniai, kurie suskirstomi pagal įtakos reikšmingumą. Nurodomos rūšys, tipiškos tam tikriems plotams, veikiamiems specifinių veiksnių ir kuriuose formuojasi specifinės hidrologinės ar mikroklimatinės sąlygos (pvz., mineralinėmis trąšomis tręšiamų pievų, pustomų smėlynų, užliejamų pievų rūšys ir pan.). Jei teritorijoje buvo atlikta išsami rūšių, buveinių, bendrijų inventorizacija, pakanka nurodyti bendrą tipiškų objektų skaičių ir paminėti kelis būdingiausius pavyzdžius. Nurodomi jų tipiškumą mažinantys veiksniai.

4. Įvairovės kriterijus. Pateikiami duomenys apie teritorijoje registruotų saugomų rūšių, bendrijų, buveinių skaičių, kurie palyginami su panašaus didumo, geografinės padėties ir struktūros teritorijų duomenimis.

5. Dydžio ir fragmentiškumo kriterijus. Gamtotvarkos plano objekto užimamos teritorijos plotas palyginamas su kitomis šalies teritorijomis, kuriose yra tokie objektai. Remiantis tyrimų rezultatais ir panašių teritorijų tvarkymo patirtimi, įvertinama, ar dabartinis gamtotvarkos plano objekto užimamos teritorijos dydis yra pakankamas, kad joje ilgą laiką išliktų gamtos vertybės. Palyginami retų gyvūnų rūšių, kurių populiacijų užimamą plotą yra sunku palyginti su kitų populiacijų užimamu plotu, atskirų populiacijų gausos duomenys. Įvertinamas gamtotvarkos plano objektų pasiskirstymo teritorijoje fragmentiškumas bei tai nulemiantys veiksniai. Pateikiama informacija apie žinomas fragmentiškumo tendencijas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-523](#), 2006-11-07, *Žin.*, 2006, Nr. 124-4711 (2006-11-18), i. k. 106301MISAK00D1-523

Nr. [D1-146](#), 2009-04-07, *Žin.*, 2009, Nr. 41-1593 (2009-04-11), i. k. 109301MISAK00D1-146

Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo
2 priedas

GAMTOTVARKOS PLANO PRIEMONIŲ PLANAS

Gamtotvarkos plano priemonės pavadinimas	Tvarkymo plotas (jo numeris, užimamas plotas ir faktinis tvarkytinas plotas)	Atsakinga institucija	Planuojamų darbų įkainiai	Gamtotvarkos plano įgyvendinimo metai ir priemonėms planuojamos išlaidos										Iš viso planuojamų išlaidų	Galimi finansavimo šaltiniai	Finansavimo prioritetai
				I metai		II metai		III metai		IV metai		(...)				
				Darbų apimtis *	Išlaidos	Darbų apimtis *	Išlaidos	Darbų apimtis *	Išlaidos	Darbų apimtis *	Išlaidos	Darbų apimtis *	Išlaidos			
Gamtotvarkos plano uždavinio pavadinimas																
1.																
2.																
3.																
Gamtotvarkos plano uždavinio pavadinimas																
1.																
2.																
3.																
Iš viso planuojamų išlaidų				x		x		x		x		x			x	x

* Darbų apimtyje nurodomas matavimo vienetų kiekis (pvz., šienaujamos pievos plotas (ha), informacinių lankstinukų skaičius (vnt.) ir pan.).

Papildyta pabaiga:

Nr. [D1-146](#), 2009-04-07, Žin., 2009, Nr. 41-1593 (2009-04-11), i. k. 109301MISAK00D1-146

Reikalavimų gamtotvarkos
plano turiniui aprašo
3 priedas

GAMTOTVARKOS PLANO PERŽIŪROS ATASKAITOS REKOMENDACIJOS

1. Gamtotvarkos plano peržiūros ataskaitoje (toliau ? Ataskaita) rekomenduojama nurodyti ne mažiau informacijos, kaip yra nurodyta šio priedo 2–7 punktuose. Ataskaita gali būti papildyta kita svarbia informacija ir dokumentais.

2. Gamtotvarkos plano peržiūros atlikimo laikas.

Nurodoma po kelių gamtotvarkos plano įgyvendinimo metų nuo jo įgyvendinimo pradžios rengiama Ataskaita.

3. Gamtotvarkos plano uždavinių ir priemonių įgyvendinimas.

Informacija pateikiama užpildant šią lentelę:

Uždavinio įgyvendinimo rodiklis	Priemonės, kurios turėjo būti įgyvendintos iki peržiūros datos	Informacija apie priemonių įgyvendinimą, taikytas alternatyvas arba neįgyvendinimo priežastis
1. Gamtotvarkos plano uždavinio formuluotė:		
	1.1.	
	1.2.	
Uždavinio įgyvendinimo įvertinimas:		
2. Gamtotvarkos plano uždavinio formuluotė:		
	2.1.	
	2.2.	
Uždavinio įgyvendinimo įvertinimas:		

Uždaviniai lentelėje išvardinami tokia pačia eilės tvarka kaip ir gamtotvarkos plane, nurodant uždavinių įgyvendinimo rodiklius (pagal peržiūrimo gamtotvarkos plano pagrindžiamosios informacijos skyriaus „Gamtotvarkos plano uždaviniai ir jų įgyvendinimo rodikliai“ informaciją). Į lentelę įrašomos tik tos priemonės, kurios turėjo būti pradėtos įgyvendinti iki Ataskaitos parengimo momento. Nurodomi realiai atlikti darbai, taikytos gamtotvarkos alternatyvos. Pateikiamos nuorodos į Ataskaitos rengėjo saugomą dokumentinę medžiagą, įrodančią priemonių rezultatus (pvz., sudarytos sutartys, parengtų straipsnių pavadinimai ir jų publikavimo šaltiniai, susirinkimų protokolai, skelbimai, kviečiantys į susirinkimus, seminarus, nuotraukos ir pan.). Jeigu priemonės neįgyvendintos, nurodomos konkrečios priežastys.

Po kiekvieno uždavinio priemonių apžvalgos pateikiamas vertinimas, kaip įgyvendintas uždavinys. Neįgyvendinimo atveju nurodomos žinomos ar numanomos to priežastys.

4. Gamtotvarkos plano priemonių finansavimas.

Informacija pateikiama užpildant šią lentelę:

Gamtotvarkos plano priemonės	Planuota lėšų pagal gamtotvarkos planą		Panaudota lėšų		Pastabos apie išlaidas mato vienetui
	tūkst. Lt	lėšų šaltinis	tūkst. Lt	lėšų šaltinis	
1.1.					
1.2.					

...					
2.1.					
2.2.					

Lentelė pildoma naudojant duomenis apie lėšų poreikį gamtotvarkos plano priemonėms įgyvendinti pagal gamtotvarkos plano pagrindžiamąją informaciją. Taip pat nurodomos realios išlaidos, panaudotų lėšų šaltiniai ir išlaidos darbų vienetui atlikti.

5. Gamtotvarkos plano gamtos vertybių būklė.

Informacija apie gamtotvarkos plano gamtos vertybių būklę pateikiama vadovaujantis šių objektų stebėsenos rezultatais. Rekomenduojama naudoti ir palyginti dviejų paskutiniųjų stebėjimų duomenis (jeigu tokie duomenys surinkti) ir įvertinti pagrindinių rodiklių tendencijas (pvz., natūralių buveinių ploto, rūšių buveinių ploto, rūšių vietinių populiacijų pokyčius). Paskutiniojo stebėjimo rezultatai palyginami su Gamtotvarkos plano skyriuje „Gamtotvarkos plano tikslai ir uždaviniai“ nurodytomis siektinomis skaitinėmis vertėmis. Jei gamtotvarkos plano objektų būklė blogėja, aptariamos žinomos blogėjimo priežastys. Įvertinama, ar blogėjimo priežastys gali būti realiai valdomos ir ar gamtotvarkos plano priemonės yra tinkamai į tai orientuotos.

6. Suinteresuotų asmenų indėlis ir veiksmų derinimo rezultatai.

Aprašomas institucijų ir asmenų bendradarbiavimas, nurodoma geroji skleistina praktika, pasiekti susitarimai įgyvendinant gamtotvarkos plano priemones.

7. Išvados.

Pateikiama trumpa išvada apie galimybę tęsti gamtotvarkos plano įgyvendinimą arba būtinybę pakeisti vykdomus gamtotvarkos plano uždavinius ir priemones. Pateikiant būtinybės keisti gamtotvarkos planą išvadą, kartu teikiama gamtotvarkos plano teksto lyginamojo varianto (naudojant pakeitimų paryškinimo funkciją *Track Changes*) elektroninė versija. Pateikiant siūlymus pakeisti numatytų tvarkymo plotų lokalizaciją ar gamtotvarkos plano teritorijos ribas, pateikiama atitinkama grafinė medžiaga (GIS duomenys ir grafiniai failai).

Papildyta priedu:

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-523](#), 2006-11-07, Žin., 2006, Nr. 124-4711 (2006-11-18), i. k. 106301MISAK00D1-523

Dėl aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 "Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-146](#), 2009-04-07, Žin., 2009, Nr. 41-1593 (2009-04-11), i. k. 109301MISAK00D1-146

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 "Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-684](#), 2011-09-06, Žin., 2011, Nr. 112-5273 (2011-09-10), i. k. 111301MISAK00D1-684

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 "Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo" pakeitimo